

## Skolegang i Løvel 1933—1940.

Først en historisk oversigt om Løvel skole. Det var ejeren af godset Sødal, Dorthea Kjærulf, der sørgede for, at Løvel fik en skole. Hun lod skolen opføre 1737, og det var den første skole i Nørlyng herred, og den var i brug i 120 år. Skolen har ligget lidt vest for kirken, umiddelbart uden for det vestre kirkegårdsdige ved den nordlige ende. I 1857 blev der opført en ny skole for en pris af 270 rigsdaler. Allerede i 1891 oprettedes en pogeskole i Løvel, der i begyndelsen havde til huse i forsamlingshuset og senere i købmand Johannes Sørensens hus. En pogeskole var en forskole eller datidens børnehaveklasse. Blandt eleverne var bl.a. Th. Kvorning og A. Haarbo. I 1901 byggedes en ny skole med 3 klasseværelser og bolig til en anden lærer. Fra den ny skole blev taget i brug undervistes i 6 klasser, og der var ansat en første og en anden lærer samt en lærerinde. I 1916 opførtes en lærerbolig med lejlighed til en lærer og lærerinde. På dette tidspunkt blev den gamle skole solgt til slagter Andersen. På den gamle skoles plads er i dag Løvel-kredsens mindeanlæg. I begyndelsen i 1737 søgte alle børn fra hele området Løvel skole, men allerede i 1814 oprettedes en omgangsskole i Hauris og Kistrup, hvor læreren fra Løvel skulle komme og undervise. Til den gamle skole var der et såkaldt skolelod, hvor førstelæreren drev landbrug.

Skolen, hvor jeg gik, ligger stadigvæk på Tinggaden lige over for mindeanlægget, men benyttes ikke mere som skole. Der var klasseværelser, men kun 2 af disse benyttedes til undervisning. Det tredje brugtes bl.a. til sognerådsmøder. På loftet var der indtil 1916 lejlighed til en lærer. Efter den tid blev den lejet ud til private, bl.a. boede ”Niels Peter på æ loft”, der i min skoletid.

Foran skolen var der stenbelægning(stenbro) og en række træer. I skolens mur var indbygget en stor vandhane, som vi drak direkte fra, når tørsten meldte sig.

Hygiejnen var der ikke så mange, som tænkte på dengang. Hvor den nuværende legeplads er, var den en gammel have med træer og buske. Den gamle legeplads lå på den anden side af Gl. Aalborgvej og var fra kirkegårdsalleen og op til bagermester Sørensens hus. Fra Gl. Aalborgvej bredte den sig næsten over til kirkegårdsdiget. Når vi skulle lege, måtte vi således passere Gl. Aalborgvej, men trafikken var ikke så stor. På legepladsen lå en lav stenbygning, hvor skolens gamle lokum befandt sig.

Desuden var der rum til opbevaring af brændsel(tørvt og træ), og manglede vi brændsel til kakkellovnen, blev 2 drenge, som var forsynet med en stor kurv, sendt over for at hente noget. I gavlen på den østre ende af skolen var der anbragt et hejseværk, der blev benyttet til at transportere tørv i kurve op til lejligheden på loftet. Når vi gik ind i skolen, kom vi først ind i en lang gang, hvor vi kunne hænge overtøjet. Desuden var der en reol eller hylde, der var forsynet med huller, hvor vi kunne anbringe vore træsko. I klasseværelset, var der 3 rækker gammeldags pulte, hvor vi sad to og to ved siden af hinanden. I den venstre side sad pigerne og i højre drengene. Den dygtigste elev sad øverst i rækken til venstre, dernæst kom den anden

dygtigste, som sad til højre og så fremdeles, til man nåede til den nederste i rækken, som så skulle forestille at være den dumme eller mest dovne. Det var jo en meget udemokratisk og uretfærdig placering af eleverne. Man kunne således efter den årlige eksamen rykke op eller ned i rækken. I pultene var nogle huller, hvori blækhus kunne anbringes. Når blækhusene ikke var i brug, blev de sat i en trækasse og hensat i skabet. Nederst i klasseværelset stod 2 store glasskabe med bøger. Det var sognets bibliotek og læreren fungerede en gang om ugen som bibliotekar. Vi havde jo også en stor kakkelovn, hvori vi fyrede med tørv og træ. Så var der selvfølgelig lærerens kateder og en stor sort tavle.

I de første skoleår gik vi naturligvis i 1. klasse, og det var i klasseværelset længst mod øst. Næste år rykkede vi så op i 2. klasse, hvor vi var i to år, først som de små i 2.klasse og sidste år som de store. Vi gik i skole hver anden dag, og skoledagen begyndte kl. 8,00 og sluttede kl. 15,00. Lørdag var også skoledag. Vi havde et stort frikvarter fra kl. 12,00 til kl. 13,00, hvor vi fra byen kunne gå hjem for at spise, medens eleverne fra oplandet havde deres madpakker med. Vor lærerinde hed frk. Jakobsen og stammede fra Vendsyssel. Hun boede på 1. sal i lærerboligen, og hun gik hver dag ned til Th. Kvorning, hvor hun spiste til middag. Hun var en meget flink dame, og vi små elever holdt meget af hende. På den første skoledag, da vi gik ad den lange gade til skolen, var vi jo noget beklemt. Det var jo en stor dag for os. Vi havde fået en splinterny rygsæk, og i den havde vi bl.a. en tavle, en ABC og et penalhus med griller osv. I løbet af de tre år lærte vi så bogstaverne efter ABC'en. Vi lærte også at stave, skrive og regne. Vi lærte også at synge salme og blev undervist i bibelhistorie. Vi startede i øvrigt dagen med at synge et salmevers. Havde vi været særlig artige, kunne frk. Jakobsen godt finde på at læse en historie for os, og var vejret godt gik vi sommetider en tur ad den bugtede og stejle kirkesti ned i Kirkedalen, hvor der i en lille plantage var en åben plet og en høj skrænt, hvor vi kunne lege. Om sommeren var vi på udflugt. Det foregik med hestevogn, ca. 8-10 stykker, og turen gik til Viborg, hvor vi så domkirken og var på Borgvold. Til Hjarbæk og Taarupgård, hvor vi kunne lege og bade i Limfjorden, der den gang havde rent vand. Vi havde store madpakker og saftvand med hjemmefra plus en lommeskilling til en ispind eller to. Midt i oktober havde vi kartoffelferie. Når julen nærmede sig, sang vi en hel del julesalmer. Frk. Jakobsen tegnede med farvet kridt en julemand og et juletræ på tavlen, og hun læste en historie fra en bog, der hed "Ved julelampens skær". Den 6.januar var sidste dag i juleferien, og på denne dag var der stor juletræsfest i forsamlingshuset. Skoleåret sluttede i april, hvor vi så skulle rykke op i en ny klasse.

De næste 4 år blev vi undervist i det midterste klasseværelse på skolen. Vi gik 2 år i 3. klasse, først som de små og så som de store. 4.klasse var indrettet på samme måde. Vor lærer hed Vestergaard Jacobsen, og han var fra Hammerum-egnen. Hans hustru hed Kristine og stammede fra Løvel Vandmølle. De boede i lærerboligen skråt over for skolen. Førstelærer Vestergaard var også organist i kirken, og han var medlem i

skytteforeningen, hvor han var en ivrig og dygtig skytte. Vestergaard var en myndig person, som godt kunne stikke et par lussinger ud i ny og næ, når vi havde gjort os fortjent til det. Skoledagen begyndte med, at vi sang en salme, og når ånden kom over Vestergaard tog han sin gamle violin frem og spillede for. Så gik timerne ellers med at lære regning, danmarkshistorie, geografi, skrivning og dansk. Vi skulle også lære 20 salmevers udenad, og som vi skulle kunne til eksamen. Gymnastik var det lidt småt med. En gang imellem gik vi over på den gamle legeplads, hvor vi havde langbold og andre boldlege.

Dengang havde vi også mobning. Vi havde et apparat, vi kaldte pinebænken. Den bestod af en jernramme, som havde 4 spidse pigge. Offeret blev så med bagdelen anbragt på dette apparat, medens en dreng sad på hans skulder for at presse ham ned. Vore sommerudflugter gik til Himmelbjerget, Agger, Århus og København. Der var tradition for, at man skulle en tur på Himmelbjerget. Vore forældre kørte os i bil til Silkeborg, og derfra sejlede vi med den gamle kulfyrede hjuldamp, "Hjejlen" over til Himmelbjerget. En længere tur gik til Agger ved Vesterhavet. Dertil kørte vi med rutebil sammen med Overlund skole. Turen til Århus foregik med tog, og det var første gang nogen af os, prøvede det. I Århus var vi i Mindeparken og Zoologisk Have, og det var første gang vi så en sporvogn på gaden. København var den længste tur, vi var ude på. Vi boede på fregatten "Jylland", og derfra havde vi ture ind til hovedstaden. Vi var bl.a. i zoologisk Have, i Illum og på Langelinie og mange andre steder. Turen varede en uge.

Jeg har helt glemt at fortælle, hvad vi lavede i vores frikvarter. Om vinteren var det sneboldkampe, og ellers var det for det meste tagfat på tværs af legepladsen. Vi dyrkede også et spil, som foregik med glas- og marmorkugler, og som vi opbevarede i en lille lærredspose.

Midt i oktober havde vi fri en uges tid. Den hed kartoffelferien, fordi vi skulle hjælpe med at tage kartofler op. Den sidste dag i juleferien var Hellig tre Kongers dag, hvor vi var til juletræ i forsamlingshuset.

Skoleåret sluttede i april med eksamen, der afgjorde, hvorledes vi skulle placeres i den ny klasse. De dygtigste sad jo som før nævnt øverst i klassen. Eksamen blev overvåget af nogle alvorlige herrer og damer fra skolekommissionen.

Lærer Vestergaard var en dygtig lærer, og vi fik en god og grundig undervisning, så vi kunne forlade skolen, godt forberedt til livet efter konfirmationen.

Ejvind Sørensen.

*Har du kommentarer, rettelser eller tilføjelser til ovenstående beretning, hører vi på arkivet meget gerne fra dig.*